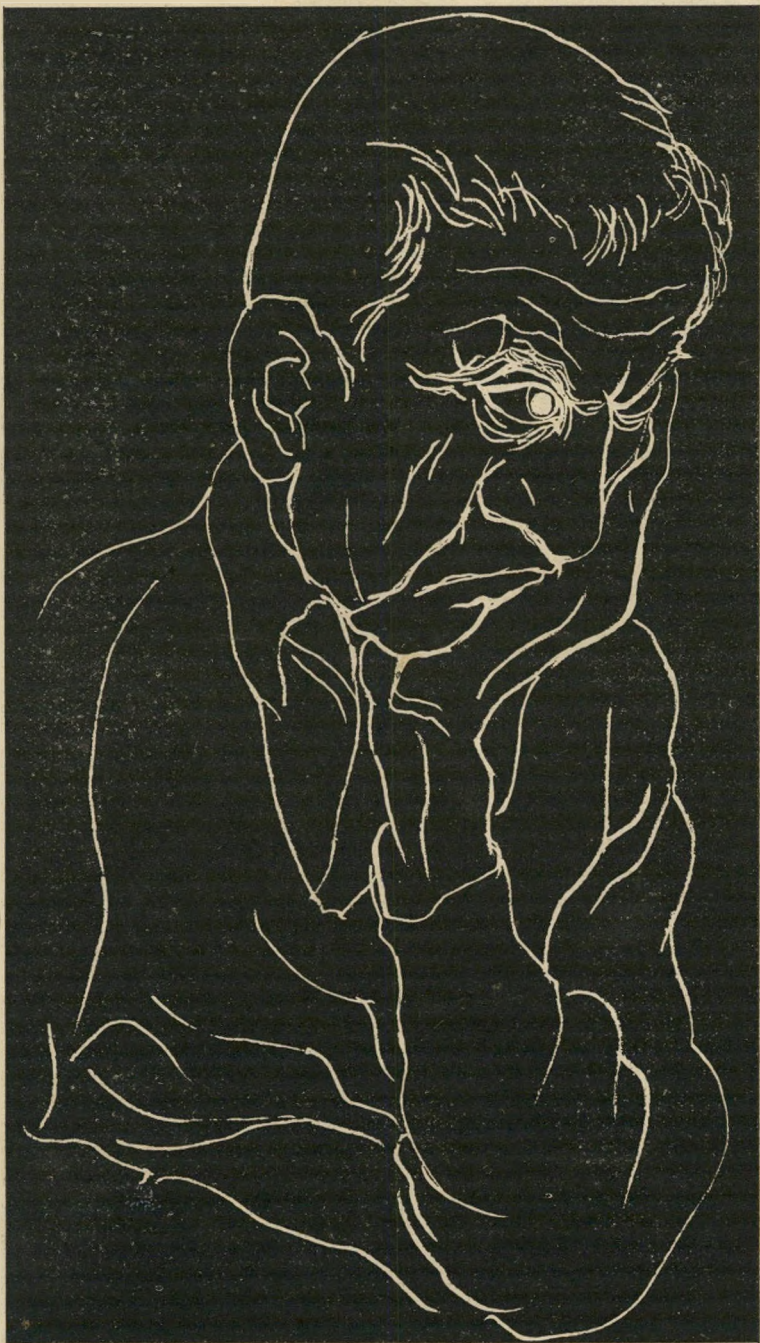

באה ואומרת: „זו (שם בחורה אחרת) לובשת את בגדי“, האחות ניגשת לבחורה שלקחה את בגדי חברתה, מצווה עליה להכנס לחדר ולפשט אותם. היא מסרבת והאחות נאלצת להכניסה בכוח. כאשר היא מופיעה עם הבגדים, משנה הבחורה הראשונה את דעה: היא כבר לא רוצה ללבשם.

אחת הבחורות במחלקה זו היתה בין השקטות ביותר כאשר הובאה לבית החולים לפני כחודש. אולם עקב הטיפול, נשברה החומה החיצונית, נעלמה הסתגרותה. היא החלה לצעוק, להתעקש על כל דבר, להערים על האחיות. אולם תוך כדי כך, חזרה גם על הפרשה שהביאתה לשם: נטישתה על ידי בחור שהתאהבה בו, למרות היותה נשואה ואם לילדה.

פחד סתוב. בחור נפרד, הנבדל מן האחרים ע"י המטה הבודדת שבו (באחרים: 3-5 מטות) שוכבת אשה אחת בתרדמה עמוקה. ברגע הראשון לא מושכת כל תשומת לב מיוחדת. אולם תוך שינתה היא מתהפכת וחגורה רחבה עשויה מבד מוקשה מבצבצת סביב מותנה, בין קפלי השמלה.

„זהו מקרה מיוחד“ מסבירה האחיות. „חייבים לקשור אותה שלא תתקיף את האחיות וחברותיה“. לפני כמה ימים ברחת בחורה זו איך-שהוא מבית החולים ורצה ברחובות ירושלים, ערומה. האנשים שראוה נבהלו וגם המשטרה לא העזה לגשת אליה אלא בכוח. לבסוף הצליחו ללכדה (לתמונה של הלוכים בלא שתתנגד להם או שתסתרן אחד מהם) הכניסוה לכלוב המיועד לפושעים מסוכנים ביותר והביאוה לבית החולים.

„והרי לא היה שום צורך בכל זה“, מסבירה האחיות ברחמנות. „הריני שקטה בדרך כלל ומתוקה כתינוקת“. היא ממשיכה לספר על הרגש האפל המשתלט על רוב האנשים בשומעם את המלה חולית.

רוח. מקרה מעניין היה כאשר הובאו כמה פועלים לבית החולים לתקן רהיטים וחלונות. בראותם את השלט התלוי בכניסה, סירבו להכנס מתוך פחד סתם שמא ימצאו עולם בלהות.

„הרביצו פוזה יפה“. ממחל-קת הנשים עברנו למחלקת הגברים האישקטים. הכל היה שקט ורדום כבבית הבראה בטבריה. לדברי הריפי אים, אחוז הגברים הלא-שקטים נמוך בהרבה מאחוז הנשים ומידת האישקט שקט אצלם נמוכה מאד. לעומת זאת יכולות התפרצויותיהם להיות קצרות אך חזקות מאד.

בחדר העיסוק שררה אירה של שקדיות עליזה. בפינה אחת עבד נגר ליד שולחן עבודה מצוייד בכל הכלים הדרושים, סביב שולחן אחר יושבה חבורה של נשים בגיל העמידה שסרגו, רקמו, חיברו מחרוזות, פטפטו. בפינה ישב אדם וצייר בצבעים, אולם כאשר קראה לנו אחת הנערות: „נו, נראה אותכם שתרביצו פוזה יפה“, נפל השריד האחרון של מועקה.

אירה זו משפיעה באותה מידה על החולים עצמם, המסתגלים לאט לאט לחיות שוב בחברה, למצוא משיגו שיעסיק את ידיהם ואת מחשבוניהם.

החדר הגדול, שהיה פעם כנסיה קתולית, מאוורר יפה ואפילו שבכות הברזל הסוגרות את החלונות הגבוהים מרוממות את הרוח במקום לזכא. כדי להגביר את הרגשת החופש אצל החולים, יוסרו גם שבכות ברזל אלה. לכן, כאשר באה אחת להודיע ענו כי במחלקת האינסולין עומדים לתת זריקה לאחד החולים, קשה היה לעזוב את המקום.

„דוקטור, החולה מוכנה“. למעלה, בחדר הטיפולים, חיכה לנו הרופא. הוא הסביר את פעולת הזריקה, השפעתה על החולה ועוד כמה דברים מדעיים. אחות, האומרת כולה יעילות, הודיעה במרץ: „דוקטור, החולה מוכנה“.

נכנסנו לחדר סמוך, שם שכבה בחורה במצב של חוסר הכרה. הרופא פא התקרב אליה, שני עוזרים החזיקו אותה. הרופא נטל את המזרק לידו, תקעו לוריד בורועה הקדמית, צמרמורת עברה בגופה של הבחורה, גופה התמתח קשות, פניה התעוותו... נתעוררתי כשהרופא מעיף לי סטייך רוח לחי ביד כבדה, ללא רחמי.

גות. „התעלפת“, הסבירו לי הנוכחים.

מאת שזום כהן תצלומים: דוד רובינגר

במבט ראשון, אין כל הבדל. בית-חולים רגיל, ככל בתי החולים. בכניסה תלוי שלט קטן האומר: שקט בבקשה, בית חולים. בפנים, אולם המתנה רגיל, רווי שקט. אחיות בסינורים לבנים עובדות בצעדים נמרצים וארשת פנים מיוחדת להן המעידה כי אחיות רחמניות הן הנמצאות בתפקיד.

אולם כעבור כמה דקות מתעורר החשד כי משהו לא בסדר. זה לא נותן הרגשה של בית-חולים אמיתי — חסר לו משהו. המשהו — הריח המדוקדק והמשכר — ריח הר פואות האופייני כל כך לבית חולים. אכן, אין זה בית חולים רגיל שחולים באים אליו לניתוח או לתחבושת.

למדי האבטוריטה. אולם רק כשהאחות פותחת את הדלת המובילה לפנים בית החולים רואים מה הוא ההבדל בין המקום הזה לבין בית-חולים אחר. לכל הדלתות חסרות ידידות ואי-אפשר לחולים לפתחן. רק לרופאים וחבר העובדים יש ידידות כאלה, המתאימות לכל הדלתות ומי הוות סמל האבטוריטה שבפניו נפתחות כל הדלתות.

פה ושם עומדים כמה אנשים לבושים בלבוש רחוב. מדברים, מתווכחים, קוראים עיתונים או ספרים. האחות נעצרת לידם, מדברת אתם, שואלת אותם כמה שאלות. אין בשיחות אלה שום דבר המבדיל אותן מאלף שיחות שאנשים „בחוף“ מנהלים ביניהם. וכאשר מופיע אדם שופע בריאות, מאותם הטיפוסים האופייניים לשומרי שדות במושבות, בעל שפם-זהב המזדקר עד ללחי, ומתחיל להתלוצץ עם הצלם על זקנו, קשה לדעת כיצד לענות לו. בסדר חים שהוא אחד מחבר העובדים במקום, אך בכל זאת חוששים שהוא אולי אחד החולים.

ואמנם, במחלקה זו — מחלקת השקטים — קשה להבין חין בסיבה שהביאה את החולים לכאן.

האחות עוברת בפרוודורים, פותחת דלת אחרי דלת, מסבירה, מראה. עד אשר בתנועה פשוטה היא פותחת עוד דלת, ומיד מרגישים שזהו עולם אחר. המעבר מן המחלקות השקטות למחלקה הלא-שקטה הוא פתאומי יותר מהמעבר מן העולם החיצוני לפרוודורי בית-החולים.

במעבר עומדת אשה דומה, ידה הימנית מורמת, כמחזיקה ראיה. היא מסוגלת לעמוד כך במשך שעות שלמות ורק להחליף את עמדתה ולחכות פוזה אחרת של פסל. בפנים, באולם מרכזי שם מתאספות החולות, עומדות שלוש אחת יתה, עיניהן פקוחות לנעשה מסביב. כל כמה דקות פונה אחת הנערות לאחות ומבקשת את בגדיה. לבסוף היא